

Een eind aan tuinieren?

In Nederland hebben we veel natuur die ontstaan is door menselijke activiteiten, of daar sterk door wordt beïnvloed. Dat is moeilijk te voorkomen in zo'n klein en dichtbevolkt land, waar weinig grote, aaneengesloten natuurgebieden zijn. Veel Nederlandse natuur heeft beheer nodig, om het historisch landgebruik waardoor die natuur is ontstaan te simuleren, om natuurlijke processen te vervangen, of om de negatieve invloed van de mens te neutraliseren. Denk bijvoorbeeld aan het begrazen of plaggen van heide, het afschieten van herten die nota bene eerst zijn uitgezet, het kappen van bomen of zelfs het afgraven van vegetatie om zandverstuivingen te maken. Dit grootschalige 'tuinieren' is veel natuurliefhebbers een doorn in het oog.

Natuur is niet statisch. In een door mensen met rust gelaten landschap duwen grote herbivoren bomen om, brengen grazers voedingsstoffen van rijke graslanden naar schaduwrijke rustgebieden, wordt heide langzaam bos, verliezen bodems hun voedingsstoffen en takelen bomen af. Overstromingen, stofstormen, vissen of vogels zorgen voor een toevoer aan voedingsstoffen, en laten het hele proces opnieuw beginnen op een kale

plek in het bos. Het krampachtig in stand houden van een bepaald type natuur op een postzegeltje land vergt het tegengaan van deze natuurlijke processen.

Er is ook een andere visie op natuurbeheer, die minder focust op het in stand houden van een bepaald habitat op een bepaalde plek, maar juist poogt om natuurlijke processen te herstellen, en dan de natuur haar gang laat gaan. Ik ben zelf een groot voorstander van deze *rewilding*. Je zou denken dat deze 'laat-maar-gaan'-optie de steun heeft van veel natuurliefhebbers, vooral van tegenstanders van grootschalig tuinieren. Toch stuit *rewilding* op veel weerstand. Het vraagt de herintroductie van toppredatoren als de wolf en ecosysteemin-genieurs als de bever. Ze beïnvloeden het functioneren van het hele systeem, maar kunnen ook overlast veroorzaken. Mede daarom vraagt *rewilding* grote, aaneengesloten natuurgebieden, waarin dieren hun natuurlijke gedrag kunnen vertonen, en waarvan op z'n minst delen voor de mens zijn afgesloten. Desondanks schept het een natuur die heel dicht bij de mens kan komen en die ongemak kan veroorzaken, en dat is volgens mij juist ook de kracht van deze aanpak.

Rewilding is niet de oplossing voor onze natuurrisis. Heiden, hooilanden en andere cultuurlandschappen willen we uiteraard behouden en dus beheren. Voor andere landschappen is *rewilding* een nieuwe, optimistische manier van natuurbeheer, minder gefocust op een uitkomst en meer op het proces, die tot verrassende uitkomsten kan leiden, en ook tot meer natuur in ons dagelijks leven. Ik pleit voor een nieuwe manier van denken over de natuur: een natuur die ruimte opeist, die zichzelf reguleert, die verrast, en waar wij de randvoorwaarden voor creëren. Laat de terugkeer van de wolf in Nederland daar een katalysator voor zijn! Minder tuinieren, meer wilde natuur.

Franciska de Vries

Prof. Earth Surface Science

“Ik pleit voor een nieuwe manier van denken over de natuur”